

IV.1. ELS PROGRAMES D'EDUCACIÓ BILINGÜE I EL DISSENY PARTICULAR DEL PROGRAMA

ELS PROGRAMES D'EDUCACIÓ BILINGÜE I EL DISSENY PARTICULAR DEL PROGRAMA

Objectius

- Conèixer els diferents programes d'ensenyament bilingüe en valencià, i els que es pot trobar a Secundària i Batxillerat.
- Confeccionar el Disseny Particular del Programa pel que fa al programa o programes que estiguen al seu centre.

Activitat 0

- a. Podríeu dir el significat dels acrònims següents: PEB, PEV?
- b. Quin programa o programes d'Educació Bilingüe estan en marxa al teu centre?
- c. Sabeu què és el Disseny Particular del Programa (DPP) del vostre centre?

1. ELS PROGRAMES D'EDUCACIÓ BILINGÜE

1.1. Programes d'Educació Bilingüe

Models d'educació bilingüe. A l'hora de normalitzar una llengua i dins el procés de política lingüística cal prendre una sèrie de decisions que afecten el model o models d'ensenyament, dissenyats en funció dels destinataris i dels objectius que es persegueixen:

Model	Destinatari	Objectius
Compensatori o de transició	Només els parlants de la llengua minoritzada	Que la llengua dominant esdevinga, com més prompte millor, l'única llengua vehicular de l'ensenyament i que quede finalment, la llengua subordinada, com a simple matèria d'estudi o que desaparega totalment.
De manteniment		Que la llengua minoritzada siga estudiada com a matèria utilitzada com a llengua vehicular de l'ensenyament només per l'alumnat que la té com a llengua materna, però no pels usuaris de la llengua dominant.
D'enriquiment	Dissenyat per a tota la comunitat i no només per als parlants de la llengua minoritzada.	Que les dues llengües en contacte siguen estudiades com a matèria i utilitzades com a llengües vehiculars de l'ensenyament pels dos col·lectius de parlants: els de la llengua minoritzada i els de la llengua dominant.

Com es pot apreciar al quadre, el model més complet és el d'enriquiment, ja que actua sobre tota la comunitat, i no tan sols sobre els alumnes de la llengua minoritzada. Aquest model pretén que qualsevol alumne assoleisca una competència lingüística per igual en qualsevol de les dues llengües, i una conducta psicosocial positiva i de tolerància. Però les realitats de què parteix cada centre són heterogènies, per això a efectes organitzatius i pedagògics el model bilingüe

s'estructura en Programes d'Educació Bilingüe: és a dir, una sèrie d'estratègies didàctiques i organitzatives, basades en la realitat sociolingüística i psicolingüística per tal d'aconseguir uns objectius predeterminats.

Els Programes d'Educació Bilingüe (PEB) articulen factors referits a:

- a. L'àmbit curricular: ús vehicular de les dues llengües.
- b. L'àmbit d'ús social, administratiu i acadèmic de les llengües del centre.

Els PEB tenen en compte també les conseqüències en l'àmbit organitzatiu del centre que els factors anteriors comporten.

1.2. Classificació dels PEB en el sistema educatiu valencià

La classificació dels programes s'ha fet a partir de tres elements classificadors: atenent al territori, a la llengua base d'aprenentatge, i a la llengua habitual dels alumnes:

- a. Territoris de predomini lingüístic castellà: tractament del valencià com a àrea.
- b. Territoris de predomini lingüístic valencià:
 - Programa d'Ensenyament en Valencià.
 - Programa d'Immersion Lingüística.
 - Programa d'Incorporació Progressiva.
 - Programa d'Educació Bilingüe Enriquit.

1.2.1. Programa d'Ensenyament en Valencià (PEV)

En les poblacions de predomini lingüístic valencià, els centres amb un nombre d'alumnes majoritàriament valencianoparlants podran adoptar, quan les condicions sociolingüístiques del context ho permeten, el Programa d'Ensenyament en Valencià, que comportarà l'ús del valencià com a llengua base d'aprenentatge en tot el tram de l'Educació Infantil i Primària.

El Programa d'Ensenyament en Valencià continua, de forma coherent, en ESO. En aquest programa la major part de les àrees no lingüístiques tenen el valencià com a llengua vehicular d'aprenentatge.

1.2.2. Programa d'Immersion Lingüística (PIL)

Els centres amb un nombre d'alumnes majoritàriament castellanoparlants, situats en els territoris de predomini lingüístic valencià, podran adoptar el Programa d'Immersion Lingüística, en el qual, a partir de l'opció voluntària de les famílies i del respecte a la llengua habitual de l'alumnat, el qual, mitjançant una metodologia específica, aconseguirà el domini de les dues llengües oficials i un rendiment òptim en els continguts de la resta de les àrees.

El Programa d'Immersion Lingüística continua, de forma coherent, en ESO com a Programa d'Ensenyament en Valencià. La major part de les àrees no lingüístiques tenen el valencià com a llengua vehicular d'aprenentatge.

1.2.3. Programa d'Incorporació Progressiva (PIP)

En els centres ubicats en les poblacions de predomini lingüístic valencià que no apliquen el Programa d'Ensenyament en Valencià o el Programa d'Immersion Lingüística, s'adoptarà el Programa d'Incorporació Progressiva, en el qual la llengua base d'aprenentatge serà el castellà. El Disseny Particular del Programa d'Incorporació Progressiva inclourà, com a mínim, l'Àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural, impartit en valencià a partir del tercer curs de l'Educació Primària.

El Programa d'Incorporació Progressiva en l'ESO garantirà la continuïtat de l'aplicat en l'Educació Primària. Aquest programa comporta l'ús del valencià com a llengua vehicular en una part de les àrees no lingüístiques, d'acord amb les especificacions del Disseny Particular del Programa d'Educació Bilingüe. Aquest disseny tractarà de garantir, almenys, l'ús del valencià com a llengua d'aprenentatge en dues àrees no lingüístiques en cada un dels grups.

1.2.4. Programa d'Educació Bilingüe Enriquit (PEBE)

L'ordre de 30 de juny de 1998 (DOGV núm. 3258, de 14 de juliol de 1998), permet que qualsevol centre de la Comunitat Valenciana incorpore des del 1r curs de l'Educació Primària l'ensenyament d'una llengua estrangera com a llengua vehicular.

1.3. Zona castellanoparlant

Els centres de les poblacions de predomini lingüístic castellà que figuren en l'article 36 de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià i que vulguen incorporar-se a un programa d'educació bilingüe, hauran de partir de la voluntat prèviament manifestada pels pares o tutors.

Els centres que, voluntàriament vulguen incorporar el programa hauran d'elaborar el Disseny particular en el qual definiran entre altres continguts, la metodologia per a l'ensenyament en cadascuna de les llengües del currículum, així com per al seu ús com a llengües d'instrucció.

1.4. Decret sobre aplicació de la Llei 4 Ensenyament del valencià, en l'àmbit de l'ensenyament no universitari de la Comunitat Valenciana

Article 2n

Els programes, les orientacions i els horaris dels nivells educatius no universitaris garantiran als alumnes un domini igual de les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana.

Article 9é, 4t

Els plans educatius dels centres contemplaran i definiran les característiques dels seus projectes educatius, especialment en allò que fan referència a les àrees i matèries que seran impartides en valencià i a la pedagogia i el material didàctic adient per a assolir els objectius generals de la formació dels alumnes i el domini d'aquests de les dues llengües oficials en condicions d'igualtat.

Article 10é

En els centres situats en els territoris de predomini lingüístic valencià, segons el Títol Cinqué de la Llei 4/1983, i per tal d'afavorir un ensenyament adient al medi sociocultural, es farà una extensió progressiva del valencià

com a llengua d'ensenyament a partir del Cicle Mitjà per tal d'assolir un coneixement ponderat i compensatori del valencià i del castellà en el acte Superior i en els nivells d'ensenyament mitjà.

I.5. Reglament Orgànic i Funcional dels Instituts d'Educació Secundària

Art 6

1. Els òrgans de govern de l'institut vetllaran perquè les seues activitats es desenrotllen d'acord amb els principis i valors de la Constitució, per l'efectiva realització dels fins de l'educació establits en les lleis i disposicions vigents, i per la qualitat de l'ensenyament, i contribuïran al desenvolupament de l'escola valenciana, compromesa en la normalització lingüística i cultural pròpia de la Comunitat Valenciana.

[...]

Art 102

1. El projecte (educatiu de l'institut) s'elaborarà a partir de l'anàlisi prèvia de les necessitats específiques de l'alumnat i del context escolar, socioeconòmic, cultural i sociolingüístic de l'institut. Aquest ha de garantir que la intervenció pedagògica siga coherent, coordinada, progressiva i assumida pel conjunt de la comunitat escolar del centre.

En els municipis de predomini lingüístic valencià, que figuren en l'article 35 de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, tots els centres aplicaran un o més d'un dels programes d'educació bilingüe. Així mateix, als centres dels municipis de predomini lingüístic castellà que reben alumnes majoritàriament de municipis de predomini lingüístic valencià, també els serà d'aplicació el que s'ha esmentat anteriorment. Aquests programes són:

- programa d'ensenyament en valencià,
- programa d'incorporació progressiva.

Els centres dels municipis de predomini lingüístic castellà, que figuren en l'article 36 de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, poden aplicar, sempre que hi haja una voluntat explícitament manifestada pels pares i mares o tutors, qualsevol dels programes d'educació bilingüe. Aquests es podran adoptar a iniciativa de l'administració educativa, d'acord amb l'oferta institucional d'ensenyament en valencià que es realitzarà anualment.

2. El projecte educatiu de l'institut inclourà:

- 2.1. Els fins i les intencions educatives, d'acord amb la identitat de l'institut i atenent la consecució dels fins que estableixen la Llei Orgànica d'Ordenació General del Sistema Educatiu i la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià.
- 2.2. El disseny particular del programa o programes d'educació bilingüe que aplique el centre i el pla de normalització lingüística que recull els aspectes relatius a l'ensenyament i a l'ús de les llengües al centre, sense perjudici del que determina el punt 1 d'aquest article.

I.6. Resolució de les Direccions Generals de Centres Docents, d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística, i de Personal, per la qual es dicten instruccions en matèria d'ordenació acadèmica i d'organització de l'activitat docent als centres d'Educació Secundària per al curs 2001-2002

Vint-i-nou

A fi de donar continuïtat als programes d'educació bilingüe que l'alumnat haja pogut seguir al llarg de l'Educació Primària, en l'Educació Secundària els centres s'atindran als criteris següents:

1. Centres situats en poblacions de predomini lingüístic valencià (article 35 de la Llei 4/1983, d'Ús i Ensenyament del Valencià).

Aplicaran el Programa d'Incorporació Progressiva i, si és procedent, el Programa d'Ensenyament en Valencià (...)].

2. Centres situats en poblacions de predomini lingüístic castellà (article 36 de la Llei 4/1983).

Estos centres elaboraran un pla de normalització lingüística amb la finalitat d'establir les condicions mínimes de sensibilització, tant del propi centre com de (entorn sociocultural [...]).

Trenta

El Programa d'Ensenyament en Valencià continua de forma coherent el programa o programes d'ensenyament en valencià o el programa o programes d'immersió lingüística de l'Educació Primària. En este programa totes o la major part de les àrees no lingüístiques tenen el valencià com a llengua vehicular d'aprenentatge.

Trenta-un

1. El Programa d'Incorporació Progressiva garantirà la continuïtat del Programa d'Incorporació Progressiva aplicat en l'Educació Primària. Este programa suposa l'ús del valencià com a llengua vehicular en una part de les àrees no lingüístiques, d'acord amb les especificacions del disseny particular del programa d'educació bilingüe. Este disseny garantirà, almenys, l'ús del valencià com a llengua d'aprenentatge en dos àrees no lingüístiques en cada un dels grups.

2. El Programa d'Incorporació Progressiva afectarà tot l'alumnat del centre, excepte els qui hagen sol·licitat formar part d'un grup en què s'aplique el programa d'ensenyament en valencià.

Trenta-dos

A fi de garantir el correcte funcionament dels programes d'educació bilingüe (Programa d'Ensenyament en Valencià i Programa d'Incorporació Progressiva), a l'hora d'assignar els torns i grups que tinguen assignatures en valencià els caps d'estudis actuaran d'acord amb el que estableixen en els punts 2.2 i 2.3 de l'epígraf II, annex II, de (Ordre de 29 de juny de 1992, considerant la capacitació lingüísticotècnica en valencià i l'experiència docent prèvia en valencià, d'acord amb el que estableix l'article 9, apartat 6, del Decret 79/1984 i l'article 11, apartat 4.e) de l'Ordre d'1 de setembre de 1984 que desenrotlla el mencionat decret.

Trenta-tres

Els expedients per a l'autorització del Programa d'Ensenyament en Valencià podran iniciar-se per part del centre. A més, la Conselleria de Cultura i Educació, per a garantir la continuïtat dels programes en el pas de l'Educació Primària a l'Educació Secundària podrà determinar en quins centres s'aplicarà el Programa d'Ensenyament en Valencià. Quan la proposta d'aplicació del Programa d'Ensenyament en Valencià la inicie la Conselleria de Cultura i Educació serà notificada al Consell Escolar del centre abans del començament del període d'admissió de l'alumnat.

Els centres de Secundària que desitgen aplicar el Programa d'Ensenyament en Valencià el sol·licitaran a la direcció territorial corresponent perquè, una vegada informada per la Inspecció Educativa, siga remesa la sol·licitud a la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística per a la seua autorització. La sol·licitud haurà d'anar acompanyada del certificat de l'acta de la sessió del Consell Escolar en què s'haja aprovat, d'una anàlisi de la situació sociolingüística del context i de la previsió sobre la distribució del professorat d'acord amb els diferents nivells de formació lingüísticotècnica i la seua competència comunicativa.

Quan estos tràmits d'aprovació del Programa d'Ensenyament en Valencià siguen per iniciativa dels centres es realitzaran en el curs acadèmic anterior al del seu inici.

Activitat 1

Comenteu per grups i feu una breu exposició oral dels blocs de continguts proposats a l'inici de la sessió. Heu de fer èmfasi en: territori on s'aplica, voluntarietat del pares i llengua d'ensenyament:

- a. Programa d'Immersion Lingüística (PIL), Programa d'Educació Bilingüe Enriqueta (PEBE)
- b. Programa d'Incorporació Progressiva (PIP)
- c. Programa d'Ensenyament en valencià (PEV)

2. EL DISSENY PARTICULAR DEL PROGRAMA (DPP)

El DPP és, per una banda, la concreció i contextualització d'un PEB determinat a la realitat particular de cada centre i, per altra, el nucli previ dels instruments d'organització i gestió educativa per a un termini mitjà i llarg: el PCC, el PNL i el RRI.

El DPP és un document fonamental en la planificació educativa, perquè:

- a. Permet adoptar un determinat PEB adequat al centre.
- b. Ha de ser aprovat pel Consell Escolar (CE) i ha de permetre la discussió i el debat de decisions d'aspectes referents a l'ús vehicular del valencià.
- c. S'elabora prèviament al Projecte Curricular de Centre.
- d. Permet que l'administració educativa tinga coneixement de la situació de l'ensenyament i l'ús del valencià en cada centre.
- e. Permet la dinamització i la promoció de l'ús vehicular del valencià entre els diferents col·lectius de la comunitat educativa de cada centre.
- f. Permet prendre una sèrie de decisions respecte a l'ús del valencià com a llengua vehicular que després s'han de tenir en compte en la resta d'aspectes del Projecte Educatiu de Centre (PEC).

Per a l'elaboració del DPP els centres podran sol·licitar la col·laboració tècnica de l'Assessoria Didàctica per a l'Ensenyament en Valencià de la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística.

L'actual legislació indica quin són els centres que estan obligats a realitzar el DPP.

- a. Tots els centres de les poblacions de predomini lingüístic valencià i els centres de la zona castellanoparlant que apliquen algun programa d'Educació Bilingüe.
- b. Els centres d'ESO, de poblacions de predomini lingüístic castellà podran elaborar un DPP en el marc del PANL, en cas que apliquen un PEB.

2.1. Contingut del DPP

A. Objectius generals del currículum prescriptiu del nivell, contextualitzats atenent a la realitat educativa del centre i les exigències del Programa.

A.1. Objectius de l'Educació Infantil

A.2. Objectius de l'Educació Primària

A.3. Objectius de l'Educació Secundària Obligatoria.

B. Proporció de l'ús del valencià i del castellà com a llengües d'instrucció.

		ÀREES EN VALENCIÀ	ÀREES EN CASTELLÀ
EI	Segon cicle	PROJECTES GLOBALITZATS D'APRENTATGE	
EP	Primer Cicle		
	Segon Cicle		

	Tercer Cicle		
ESO	1r Cicle		
	2n Cicle		

C. Moments i seqüència d'introducció sistemàtica de la lectura i de l'escriptura en valencià i en castellà.

D. Tractament metodològic del valencià, del castellà i de la llengua estrangera.

- a. Com a àrees lingüístiques.
- b. Aspectes metodològics del tractament del valencià i del castellà com a llengües d'instrucció.
- c. Tractament dels alumnes que necessiten una atenció individual per motiu de la baixa competència en alguna de les llengües oficials.
- d. Aspectes metodològics i organitzatius. Distribució d'espais i temps.

E. Previsió d'actuacions amb l'alumnat de nova incorporació al sistema educatiu valencià i que necessita una atenció específica per a suplir la baixa competència lingüística en alguna de les llengües oficials.

II.2. Resolució de les Direccions Generals de Centres Docents, d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística, i de Personal, per la qual es dicten instruccions en matèria d'ordenació acadèmica i d'organització de l'activitat docent als centres d'Educació Secundària per al curs 2001-2002

Trenta-quatre

1. El disseny particular del Programa o dels programes d'Educació Bilingüe és la concreció i contextualització d'estos a la realitat particular de cada centre i, al mateix temps, constitueixen el conjunt de decisions prèvies per a l'elaboració des documents d'organització i gestió educativa: el Projecte Curricular, el Pla de Normalització Lingüística i la resta de decisions organitzatives. El conjunt de decisions que conformen el disseny particular del Programa haurà d'incorporar-se als documents de gestió i d'organització corresponents.

2. El contingut del disseny particular del Programa o dels programes d'Educació Bilingüe inclourà:

2.1. Els objectius generals del currículum prescriptiu de l'Educació Secundària Obligatoria contextualitzats i atenent a la realitat educativa del centre i les exigències del programa.

2.2. El tractament metodològic de les diferents llengües.

2.3. La previsió d'actuacions amb l'alumnat de nova incorporació al sistema educatiu valencià i que necessita una atenció específica per a suplir la baixa competència d'estos en alguna de les llengües oficials.

2.4. La proporció d'ús vehicular de les dos llengües oficials en els diferents cursos i grups.

2.5. La previsió del centre sobre la distribució del professorat d'acord amb els diferents nivells de formació lingüísticotècnica i la seua competència en valencià.

2.6. La indicació de les necessitats específiques que l'aplicació dels programes d'educació bilingüe puga ocasionar perquè siguen incorporades al pla d'actuació de l'assessoria didàctica del valencià, si són de la seua competència.

Trenta-cinc

1. La Comissió de Coordinació Pedagògica de cada centre concretarà el disseny particular del Programa o dels programes d'Educació Bilingüe previ a l'elaboració del Projecte Curricular i a partir de l'anàlisi del context. Per a l'elaboració d'este seguiran la mateixa planificació de treball que per a l'elaboració del Projecte Curricular. La direcció del centre remetrà este disseny a la Direcció Territorial de Cultura i Educació corresponent una vegada aprovat pel Consell Escolar.

2. Quan estiguen separats el 1r i 2n cicle en distints centres, estos elaboraran el disseny particular del programa o dels programes d'educació bilingüe coordinadament

Activitat 2

Realitzeu la distribució horària d'un dels dos cicles del DPP d'un Programa d'Incorporació Progressiva.

		ÀREES EN VALENCIÀ	ÀREES EN CASTELLÀ
ESO	() Cicle		

Activitat 3

Redacteu les línies d'actuació en el cas d'Incorporació al sistema d'alumnat nouvingut (apartat E del DPP).

Activitat 4

Demaneu al vostre centre el DPP del programa o programes que estan en marxa, per comprovar si segueixen l'esquema proposat a l'epígraf: **II.1. Contingut del DPP.**

Activitat 5

Feu un esquema dels continguts proposats a la sessió.

Bibliografia

Decret 79/84 sobre aplicació de la Llei 4 Ensenyament del valencià, en l'àmbit de l'ensenyament no universitari de la Comunitat Valenciana. DOGV (23/08/1984), núm. 186.

Decret 234/97 Reglament Orgànic i Funcional dels Instituts d'Educació Secundària. DOGV (08/09/1997), núm. 3073.

Resolució 15 de juny de 2001 de les Direccions Generals de Centres Docents, d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística, i de Personal, per la qual es dicten instruccions en matèria d'ordenació acadèmica i d'organització de l'activitat docent als centres d'Educació Secundària per al curs 2001-2002. DOGV (29/06/01), núm. 4032.

